

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1

**A Study of Problems of Educational Administration in Early Childhood Schools, Nonthaburi
Educational Service Area 1**

สุดารัตน์ คำพิง

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail: mannmam@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 269 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับดังนี้ การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ (2) ผลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่ามีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 แต่ไม่แตกต่างกันด้าน การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป (3) นำเสนอแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เสนอไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษา, การศึกษาปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the problems of early childhood education administration in schools under the Office of Nonthaburi Educational Service Area 1 in the 2008 academic year. The comparison of the problems was made among schools of different sizes. The research sample consisted of 269 early

childhood education teachers from schools under the Office of Nonthaburi Educational Service Area 1, obtained by stratified random sampling. The employed data collecting instrument was a 5-scale rating questionnaire. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and one-way analysis of variance.

Research findings research that (1) the overall and by-aspect problems of early childhood education administration in schools under the Office of Nonthaburi Educational Service Area 1 were at the moderate level; ranking of the aspect problems based on their rating means were as follows: general administration, academic affairs administration, personnel administration, and budget administration, respectively; (2) results of the comparison of early childhood education administration problems showed that schools of different sizes differed significantly in their overall problems at the .05 level, but did not significantly differ in the problems of the aspects of academic affairs administration, personnel administration, budget administration, and general administration; and (3) recommendations for improvement and planning for development of early childhood education administration were presented in the aspects of academic affairs administration, budget administration, personnel administration, and general administration.

Keywords: Educational Administration, Early Childhood

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วนั้น ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาและการปรับตัวของเด็กโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่ต้องปูพื้นฐาน ในการศึกษา และการดำรงชีวิตที่ดี เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และรู้เท่าทัน เหตุการณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่าง มีคุณภาพ และมีความสุข ดังพระบรมราโชวาทใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดรัสไว้ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วิทยาลัยวิชาการศึกษา วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 มีความว่า “การศึกษาแก่เด็กต้องเริ่มตั้งแต่เกิด ขั้นต้นก็ต้องสอนให้รู้จักใช้วัยและประสาทส่วนต่างๆ ต้อง อาศัยคอยควบคุมฝึกหัดจนสามารถใช้วัยและประสาทส่วนนั้นๆ ทำกิจวัตรทั้งปวงของตนเองได้ เมื่อสามารถทำกิจวัตร ของตนเองได้แล้ว ถัดมาก็ต้องสอนให้ทำการต่างๆ ให้รู้จักแสวงหาสิ่งต่างๆ ที่ต้องการให้มากขึ้น ได้แก่ การฝึกกายให้มีความคล่องแคล่ว ชำนาญและสามารถในการปฏิบัติ ประกอบกับการสอนวิชาความรู้ต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการ ประกอบอาชีพเลี้ยงตัว การให้การศึกษาอีกขั้นหนึ่ง คือการสอนและฝึกฝนให้เรียนรู้วิทยาการที่ก้าวหน้าขึ้นไป พร้อมทั้ง การฝึกฝนให้รู้จักใช้เหตุผล สติปัญญาและหาหลักการของชีวิต เพื่อให้สร้างสรรค์ความเจริญงอกงามทั้งทางกายและ ความคิด” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2549, หน้า 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษาปฐมวัยไว้ในมาตราต่างๆ ได้แก่ มาตรา 6 กล่าวถึงการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข มาตรา 8 กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 18 กล่าวถึงรูปแบบของสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแบบต่างๆ และมาตรา 22 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด รวมทั้งกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้มีการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เพื่อสนองนโยบายของรัฐ โดยมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ดำเนินการจัดมวลประสบการณ์ให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป โดยอาศัยแนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นแนวทางในการปฏิบัติมาโดยตลอด ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดต้องใช้หลักการแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแนวการจัดประสบการณ์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ

ผลจากการวิจัย สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545) ศตวรรษ ลือเลิศ (2548) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาของการจัดการศึกษาปฐมวัยได้แก่ หน่วยการจัดการศึกษาที่จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยมีทั้งภาครัฐและเอกชนยังไม่สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทั่วถึง ขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ต้องมีการบูรณาการของงานด้านต่างๆ ขาดประสิทธิภาพ ในการประเมินการจัดบริการพัฒนาเด็กอายุ 3 - 5 ปี พบว่า ค้อยคุณภาพทั้งในด้านการบริหารและการจัดการ ขาดคุณภาพในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการให้การเรียนรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง รวมทั้งไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัญญ์ณัช แยมประยูร (2549) ที่ว่าโรงเรียนขาดวิธบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ในกรณีที่มีการจัดการศึกษา โดยองค์กรหรือสถาบัน ผู้บริหารจัดการบริการส่วนใหญ่ไม่ได้รับความรู้เฉพาะทาง ที่ทำให้การบริการแก่เด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างไม่มีคุณภาพ รวมทั้งการจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมแก่เด็กตามวัย ขาดการประยุกต์แผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จากสรุปผลการติดตามการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่าด้านครูผู้สอน ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ไม่มีครูพี่เลี้ยง ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบสาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ครูบางส่วนยังมุ่งเน้นการสอนแบบต้องการให้เด็กอ่านออก เขียนได้ ด้านหลักสูตร ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักการจัดการศึกษาแบบเตรียมความพร้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่มีแบบวัดประเมินผล แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนนนทบุรี เขต 1 จากแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารโรงเรียน การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารมีพันธกิจการบริหารอย่างน้อย 4 งาน ตามขอบข่ายที่คณะทำงานส่งเสริมการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) ได้จัดทำขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ 4 งานดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานงบประมาณ 3) งานบุคลากร 4) งานบริหารทั่วไป ซึ่งหากทราบปัญหาที่แท้จริงของการบริหารงานต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการวางแผนจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย ในฐานะครูผู้สอนระดับปฐมวัย จึงสนใจศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 เพื่อผลการวิจัยครั้งนี้จะได้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง ในการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนและสำหรับการตัดสินใจวางแผนเพื่อลดระดับปัญหา ในการบริหารและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน
2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. นำเสนอแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 880 คน กลุ่มตัวอย่างและวิธีได้มา ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน กำหนดวิธีการสุ่มเป็นแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดโรงเรียน เป็นชั้นในการสุ่มและกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในประยูร อาษานาม, 2544, หน้า 167)

2. เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพกับขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยครอบคลุมงานบริหารทั้ง 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต โดยใช้คะแนนของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความคิดเห็นการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม ในแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 จำนวน 30 ฉบับแล้วนำแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2543, หน้า 278) ปรากฏได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) ให้ทางคณะศึกษาศาสตร์ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) เดินทางไปยังโรงเรียนเพื่อส่งหนังสือ แนะนำตนเอง ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถามพร้อมกำหนดการเก็บข้อมูลและเก็บกลับคืนทั้งหมดด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด แล้วทำการสรุปรวบรวมและจัดระบบข้อมูล

4) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยวิธีการหาความถี่และร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (ประยูร อาษานาม, 2544, หน้า 167) 4.51 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2.51 - 3.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD: The Least Significant Difference Test)

4) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N = 269)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	1.4
หญิง	264	98.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N = 269)	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	52	19.3
31 - 40 ปี	164	61.0
41 - 50 ปี	41	15.2
มากกว่า 50 ปี	12	4.5
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	9.3
ปริญญาตรี	218	81.0
ปริญญาโท	22	8.2
อื่นๆ อาทิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	4	1.5
4. ประสบการณ์สอนระดับปฐมวัยน้อยกว่า 4 ปี	47	17.5
5 - 10 ปี	166	61.7
11 - 15 ปี	44	16.4
15 ปีขึ้นไป	12	4.5
5. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก (นักเรียน 300 คน ลงไป)	79	29.4
ขนาดกลาง (นักเรียน 301-1,499 คน)	145	53.9
ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 คน ขึ้นไป)	45	16.7

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาตาม เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี รองลงมาลำดับที่สอง คือ ต่ำกว่า 30 ปี รองลงมาลำดับที่สามคือ 41 - 50 ปี และน้อยที่สุดอายุ มากกว่า 50 ปี เมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาลำดับที่สอง คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี รองลงมาลำดับที่สามคือ ปริญญาโท และน้อยที่สุดระดับอื่นๆ อาทิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู เมื่อพิจารณาตาม ประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี รองลงมาลำดับที่สอง คือ น้อยกว่า 4 ปี รองลงมาลำดับที่สามคือ 11 - 15 ปี และน้อยที่สุด 15 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาตาม ขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 301-1,499 คน) รองลงมาลำดับที่สองคือ ขนาดเล็ก (นักเรียน 300 คน ลงไป) และน้อยที่สุดคือ ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา	อันดับ
1. การบริหารวิชาการ	3.17	.60	ปานกลาง	2
2. การบริหารงบประมาณ	3.14	.63	ปานกลาง	4
3. การบริหารงานบุคคล	3.15	.65	ปานกลาง	3
4. การบริหารทั่วไป	3.18	.64	ปานกลาง	1
สรุป	3.16	.57	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมรายด้าน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียน	ขนาดเล็ก (n = 79)			ขนาดกลาง (n = 145)			ขนาดใหญ่ (n = 45)		
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ
1. การบริหารวิชาการ	2.91	0.34	3	3.33	0.67	2	3.14	0.54	3
2. การบริหารงบประมาณ	2.90	0.41	4	3.29	0.70	3	3.11	0.61	4
3. การบริหารงานบุคคล	2.92	0.45	1	3.25	0.70	4	3.26	0.56	1
4. การบริหารทั่วไป	2.91	0.42	2	3.33	0.70	1	3.18	0.62	2
สรุป	2.91	0.32		3.30	0.64		3.17	0.53	

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและคะแนนเฉลี่ยรายด้านของปัญหาการบริหารจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ในทุกด้าน สังเกตได้ว่าลำดับที่ ของปัญหาในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่เหมือนกันทุกลำดับ

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	Ms	F	Sig.
1. การบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.12	4.56	14.07	0.000*
	ภายในกลุ่ม	266	86.17	0.32		
	รวม	268	95.29			
2. การบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.90	3.95	10.53	0.000*
	ภายในกลุ่ม	266	99.70	0.37		
	รวม	268	107.60			
3. การบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	6.23	3.12	8.36	0.000*
	ภายในกลุ่ม	266	99.17	0.37		
	รวม	268	105.41			
4. การบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	8.83	4.41	11.64	0.000*
	ภายในกลุ่ม	266	100.86	0.38		
	รวม	268	109.68			
สรุป	ระหว่างกลุ่ม	2	7.79	3.89	12.95	0.000*
	ภายในกลุ่ม	266	80.00	0.30		
	รวม	268	87.79			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหา การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนแตกต่างกันทั้ง 4 ปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหา

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน นำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
ด้านการบริหารวิชาการ				
1	ควรจัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร เพื่อจัดทำแผนการสอนได้ทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับผู้เรียนของตนเอง	95	35.31	1
2	โรงเรียนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งใน และนอกห้องเรียน	68	25.28	2
3	ผู้บริหารควรแจ้ง หรือประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาทางด้านวิชาการ งานต่างๆ แก่ผู้ปกครอง เพื่อจะได้ไม่ผิดพลาดและ เป็นไปในแนวเดียวกัน	57	21.19	3
4	ผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารงานด้านปฐมวัยโดยตรง ทำให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน	49	18.22	4
ด้านการบริหารงบประมาณ				
1	ควรจัดทำแผนงบประมาณให้เป็นระบบถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้	85	31.60	1
2	ผู้บริหารควรนัดประชุมเรื่องงบประมาณก่อนวันตั้งงบประมาณเพื่อสรุป งบประมาณแต่ละปี	68	25.28	2
3	ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสมกับงานและโครงการต่างๆ ให้สามารถ เบิกจ่ายได้ง่ายตามความเหมาะสม	60	22.30	3
4	ควรมีการตรวจสอบหรือติดตามการใช้เงินอย่างจริงจังในการจัดกิจกรรม ให้เด็ก	56	20.82	4
ด้านการบริหารงานบุคคล				
1	ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน สอนตรงตามวุฒิการศึกษา	70	26.02	1
2	ครูผู้สอนควรจบเอกปฐมวัย เพื่อจะได้มีประสบการณ์และสามารถจัดกิจกรรม เกี่ยวกับเด็กได้	63	23.42	2
3	ควรมีการสนับสนุนครูหรือบุคลากรทางการศึกษาให้ทั่วถึงและควรส่งเสริม ให้ครูได้พัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอโดยการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องของครู ที่ทำการสอนหรือตามความถนัด	52	19.33	3
4	ควรมีจำนวนครูและพี่เลี้ยงให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก	49	18.22	4
5	ควรมีการจัดการเสริมสร้างขวัญกำลังใจของครูและบุคลากร ความมั่นคง ในอาชีพ ดูแลสวัสดิการ	35	13.01	5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
ด้านการบริหารทั่วไป				
1	ควรกระตุ้นให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ทั่วถึงในการจัดการเรียนการสอน	69	25.65	1
2	ควรดูแลความสะอาดห้องน้ำ สภาพห้องเรียน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	55	20.44	2
3	ควรจัดกิจกรรมสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	50	18.59	3
4	ควรมีการจัดหาของเล่นและเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ ต่อจำนวนเด็กการดูแลและบำรุงพัฒนาอาคารสถานศึกษาเครื่องเล่นสนามให้น่าอยู่และปลอดภัย	49	18.22	4
5	การช่วยเหลือและความร่วมมือทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายมีน้อย	46	17.10	5

จากตารางที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ด้านการบริหารวิชาการข้อเสนอแนะ ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร เพื่อให้สามารถจัดทำแผนการสอนให้ทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับผู้เรียนของตนเอง ร้อยละ 35.31 ด้านการบริหารงบประมาณข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรจัดทำแผนงบประมาณให้เป็นระบบถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ ร้อยละ 31.60 ด้านการบริหารงานบุคคลข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานสอนตามวุฒิการศึกษาของครูที่ทำการสอนหรือตามความถนัด ร้อยละ 26.02 และด้านการบริหารทั่วไปข้อเสนอแนะ ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรกระตุ้นให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ทั่วถึงในการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 25.65

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 269 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 5 - 10 ปี และสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 301 - 1,399 คน)

ผลการสำรวจปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ปัญหาการบริหารวิชาการที่มีคะแนนมากที่สุด คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้อของครู ตามสาระตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาการบริหารงบประมาณ ที่มีคะแนนมากที่สุด คือ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างถูกต้อง ปัญหาการบริหารงานบุคคล ที่มีคะแนนมากที่สุด คือ การกำหนดตำแหน่งตามภาระงานสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาการบริหารทั่วไปที่มีคะแนนมากที่สุด คือ การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนจากครูผู้สอนระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2551 วิเคราะห์ความแตกต่างของปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน มีปัญหาด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัญหาการบริหารมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิ่งกมล คนชื่อ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบทฤษฎีผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญผา สุขภาคกิจ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่าเมื่อเปรียบเทียบปัญหาระหว่างผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 มีการกำหนดขั้นตอน ในการเข้าสู่ตำแหน่ง การบริหารงานด้านการศึกษาต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารการศึกษา เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพ เท่าเทียมกันทั้งทางด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพการบริหารทำให้ผู้บริหาร มีการตื่นตัวและพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้มีโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการ คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน การจัดสื่อการเรียนการสอน หนังสือห้องสมุดมีการคัดเลือกโรงเรียนที่จะเข้าโครงการและมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในหลายด้าน เช่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1, 2551, หน้า 7) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ขนาดโรงเรียนไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรแจ้งหรือประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับด้านวิชาการงานต่างๆ แก่ผู้ปกครอง ครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อจะได้ไม่ผิดพลาดและเป็นไปในแนวเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนางานด้านปฐมวัย ด้านการบริหารวิชาการจัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร เพื่อการจัดทำแผนให้ทันสมัย ทันยุคทันเหตุการณ์และให้สอดคล้องกับการเขียนแผนการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับผู้เรียนของตนเองและเน้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนของเด็กปฐมวัย
2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรนัดบุคลากรเข้าประชุมเรื่องงบประมาณก่อนวันตั้งงบประมาณเพื่อสรุปงบประมาณแต่ละปี ควรกันจัดทำแผนงบประมาณให้เป็นระบบถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ การจัดกิจกรรม

ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสมกับงานและโครงการต่าง ๆ สามารถเบิกจ่ายได้ง่ายตามความเหมาะสม พร้อมจัดให้มีการตรวจสอบหรือติดตามการใช้จ่ายเงินอย่างจริงจัง

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีจำนวนครู พี่เลี้ยง ให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ครูผู้สอนควรเป็นครูที่จบเอกปฐมวัย เพื่อจะได้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรควรให้เหมาะสม กับงานสอนตามวุฒิการศึกษาของครูที่ทำการสอนหรือตามความถนัด จัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนครูหรือนุเคราะห์ทางการศึกษาให้ได้พัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ทั่วถึงในการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง และเรื่องสำคัญของงานด้านบุคคลก็คือจิตใจควรมีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ความมั่นคงในอาชีพ ดูแลสวัสดิการ

4. ด้านการบริหารทั่วไป ควรจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองโดยให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองยังต้องให้ความร่วมมือทางการศึกษากับโรงเรียนเครือข่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ การบริหารทั่วไปยังต้องดูแลจัดหาของเล่นและเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก การดูแลและบำรุงพัฒนาอาคารสถานศึกษาเครื่องเล่นสนามให้ปลอดภัยและควรดูแลด้านอาคารสถานที่ ความสะอาดห้องน้ำ สภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้น่าอยู่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารในการบริหารงานการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. ควรมีการศึกษาคำแนะนำการแก้ปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กึ่งกมล คนชื้อ. (2546). การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามทฤษฎีผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กัญญนัช แยมประยูร. (2549). ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุปผา สุขภาคกิจ. (2542). ศึกษาปัญหาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประยูร อาษานาม. (2544). คู่มือวิจัยทางการศึกษา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ขอนแก่น.

- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2543). **หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 1**. กรุงเทพฯ : เอเชีย ออฟ เคอร์มีสท์.
- ศตวรรษ ลือเลิศ. (2548). **ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). **ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2549). **คำพ่อสอน ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1. (2551). **ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2550**. นนทบุรี : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1.
- _____. (2551). **รายงานผลงานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา**. นนทบุรี : กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

